

N:o 26.

Ank. till Riksd. kansli den 25 febr. 1890, kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående ändrad lydelse af 1, 6 och 9 §§ i lagen angående lindring i rustnings- och roteringsbesvären den 5 juni 1885 äfvensom inom riksdagen väckta förslag i samma ämne.

(I. A.)

Under förmälan att Kongl. Maj:t beslutat till Riksdagen aflåta proposition med förslag till ändring i åtskilliga delar af värnpligtslagen, afseende, jemte annat, utsträckning af beväringens åldern och ökning af de värnpligtiges öfningsskyldighet, har Kongl. Maj:t, för att samtidigt bereda lättnad i de på viss jord hvilande besvär, som utgöras till försvarsverket, uti en till Riksdagen aflåten proposition (n:o 5) af den 11 januari innevarande år föreslagit Riksdagen att, för den händelse Riksdagen godkände den i förstnämnda proposition gjorda framställning om ändring af 1, 3, 6, 27 och 52 §§ af ifrågavarande lag, jemväl besluta, att 1 och 6 §§ i lagen angående lindring i rustnings- och roteringsbesvären den 5 juni 1885 skulle erhålla följande förändrade lydelse, att från och med år 1891 tillämpas:

§ 1.

I rustnings- och roteringsbesvären skall lindring ega rum med fyrtio procent af dessa besvärs uppskattade värde, på sätt samt under iakttagande af de särskilda bestämmelser och undantag, som här nedan i denna lag omförmålas.

§ 6.

Vid bestämmande af det belopp, hvarmed lindring bör rusthåll eller rote tillgodokomma, skall följande iakttagas:

A. *Beträffande effektiva rusthåll och rotar.*

Rusthåll eller rote, som icke åtnjuter understöd, erhåller lindring med fyrtio procent af fulla värdet å rustningen eller roteringen, sådant samma värde i § 2 mom. a) blifvit bestämdt, hvaremot för rusthåll eller rote, som är i åtnjutande af understöd, hvarom i § 5 mom. 1 förmåles, lindringen skall utgöra fyrtio procent af allenast det belopp, hvarmed nyssnämnda värde å rustningen eller roteringen öfverstiger understödet; kunnande, der understödet skulle uppgå till lika belopp med eller öfverstiga besvärets värde, sådan lindring, som i denna lag afses, icke ifrågakomma.

B. *Beträffande helvakanta rusthåll och rotar vid kavalleriet, vakanta rotar vid infanteriet samt vakanta rusthåll och rotar vid båtsmanshåll.*

1:o) Der vakansafgiften, med inberäkning deri jemväl af trosspassevolansafgiften, då sådan utgår, är lika stor med eller större än det här ofvan i § 2 mom. a) bestämda värde å rustningen eller roteringen, skall lindring tillgodokomma rusthåll eller rote, som icke åtnjuter understöd med fyrtio procent af vakansafgiftens eller nämnda afgifters sammanlagda belopp, men rusthåll eller rote, som är i åtnjutande af understöd, endast med fyrtio procent af det belopp, hvarmed vakansafgiften eller summan af berörda afgifter öfverstiger understödet; och kommer alltså, der understödet uppgår till lika belopp med eller öfverstiger afgifterna, lindring, hvarom i denna lag är fråga, icke att ega rum.

2:o) Der vakansafgiften, med inberäkning deri jemväl af trosspassevolansafgiften, då sådan utgår, är lägre än det i § 2 mom. a) satta värde å rustningen eller roteringen, skall den lindring, som, enligt hvad här ofvan är stadgadt, skolat tillkomma rusthållet eller roten, om besväret varit effektivt, minskas med skilnaden mellan nyssnämnda värde och afgiftsbeloppet, men skulle denna skilnad vara lika stor med eller större än berörda lindring, kommer, så länge detta förhållande fortfar, någon lättnad i rustningen eller roteringen enligt denna lag icke att ega rum.

C. *Beträffande halfvakanta rusthåll och rotar vid kavalleriet och vakanta rusthåll vid infanteriet.*

1:o) Der vakansafgiften för karl, och vid infanteriet jemväl för beklädnad, remtyg och beväpning, är lika stor med det i § 2 mom. b) eller c) bestämda värde, skall lindring tillgodokomma rusthåll eller rote i de fall och efter enahanda beräkningsgrund, som här ofvan angående effektiva rusthåll och rotar stadgas.

2:o) Der vakansafgiften för karl, och vid infanteri jemväl för beklädnad, remtyg och beväpning, är lägre än det i § 2 mom. b) eller c) bestämda värde, skall den lindring, som, enligt hvad här ofvan är stadgadt, skolat tillkomma rusthållet eller roten, om besväret varit effektivt, minskas med skilnaden mellan nyssnämnda värde och afgift, men är denna skilnad lika stor med eller större än berörda lindring, kommer, så länge detta förhållande fortfar, någon lättnad i rustningen och roteringen enligt denna lag icke att ega rum.

3:o) Der vakansafgiften för karl, och vid infanteriet äfven för beklädnad, remtyg och beväpning, är större än det i § 2 mom. b) eller c) bestämda värde, skall öfverskottet tilläggas värdet å hela rustnings- eller roteringsbesväret och lindring å summan häraf, efter afdrag af understödet, der sådant utgår, tillgodokomma rusthållet eller roten i öfverensstämmelse med hvad här ofvan angående effektiva rusthåll och rotar är stadgadt.

Och har Kongl. Maj:t vidare föreslagit Riksdagen, att § 9 i oförmällda lag måtte erhålla följande förändrade lydelse:

I fråga om lindring för de Göteborgs stad förut anslagna rotar inom Säfvedals härad skall gälla hvad här ofvan blifvit stadgadt beträffande de till Elfsborgs regemente hörande rotar.

Statsutskottet, till hvars förberedande handläggning denna proposition blifvit öfverlemnad har i sammanhang med densamma behandlat jemväl nedan nämnda, inom Riksdagens Andra Kammare väckta och till utskottet remitterade förslag i hvad de afse lindring i rustnings- och roteringsbesvären, nemligen:

af herr *Hans Andersson* i Nöbbelöf, med hvilken herr *J. Bengtsson* instämt, och som (i motion n:o 3) hemställt, att Riksdagen måtte besluta:

att från och med 1891 nedsättning skulle ytterligare ega rum med tjugu procent af den å viss jord före 1885 års afskrifning utförda, i kronans jordeböcker och räkenskaper upptagna, grundskatt att verkställas efter samma grunder och bestämmelser, som funnes stadgade i kongl. kungörelsen af den 5 juni 1885, angående nedsättning i de på viss jord hvilande grundskatter;

att från och med 1891 ytterligare tjugu procent lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna, efter de värden som för hela kostnaden af dessa besvär blefve år 1885 af Riksdagen godkända, skulle komma alla rustnings- och roteringsskyldige till godo efter enahanda grunder och bestämmelser, som funnes i lagen af den 5 juni 1885, angående lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna; och

att minska beräkningen af inkomsten af grundskatter för år 1891 med det belopp, som motsvarade tjugu procent ytterligare nedsättning deraf, och under fjerde och femte hufvudtitlarna anvisa det anslag, som erfordrades till ytterligare lindring af tjugu procent utaf rustnings- och roteringsbesvärerna;

af herr *L. Pålsson* (motion n:o 33) med förslag,

att Riksdagen ville i skrivelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes för nästa års Riksdag framlägga förslag till sådan skatteändring inom landet, att återstående 70 procent af grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvärerna successivt under viss bestämd tid och på vissa vilkor helt och hållet blefve afskrifna, samt i stället, när så behöfdes, införande af en statsskatt, lika för alla beskattningsföremål, efter fastighetsvärde eller årsinkomst;

af herr *J. Eliasson*, med hvilken herr *A. Kihlberg* m. fl. förenat sig (motion n:o 45) och som föreslagit, det Riksdagen måtte besluta,

att, från och med år 1891, den nedsättning i de på viss jord hvilande grundskatter, som stadgades i kongl. kungörelsen den 5 juni 1885, förändras från 30 till 50 procent; och

att, äfven från och med år 1891, den i lagen den 5 juni 1885 bestämda lindring i rustnings- och roteringsskyldigheten ökas från 30 till 50 procent; samt

att bevilja erforderligt anslag för detta ändamål;

af herr *A. P. Danielson* m. fl. (motion n:o 175), som föreslagit, att Riksdagen ville besluta:

att från och med 1891 nedsättning skulle ytterligare ega rum med 20 procent af den å viss jord före 1885 års afskrifning utförda, i kronans jordeböcker och räkenskaper upptagna grundskatt, likaså för egare af skattefrälsehemman och de hemman i Sala bergslag, hvarå förr utgått grufve-drängshjelp, att verkställas efter samma grunder och bestämmelser, som fun-

nes stadgade i kongl. kungörelsen af den 5 juni 1885, angående nedsättning i de på viss jord hvilande grundskatter samt sedermera tillkomna bestämmelser;

att från och med 1891 ytterligare 20 procent lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna, efter de värden som för hela kostnaden af dessa besvär blefvo, 1885 af Riksdagen godkända, skulle komma alla rustnings- och roteringsskyldige till godo efter enahanda grunder och bestämmelser, som funnes i lagen af den 5 juni 1885 angående lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna; och

att minska beräkningen af inkomsten af grundskatter för 1891 med det belopp, som motsvarade 20 procent ytterligare nedsättning deraf, och under fjerde och femte hufvudtitlarne anvisa det anslag, som erfordrades till ytterligare lindring af 20 procent af rustnings- och roteringsbesvärerna, samt den förändring af lydelsen i lagen af den 5 juni 1885 angående lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna, som kunde genom bifall till här ofvan framställda yrkanden föränledas;

samt af herr *J. Anderson* i Tenhult (motion n:o 154) med hemställan, att Riksdagen, till godtgörande af hvad vederbörande för innevarande och nästa år få utgöra utöfver den vid indelningsverkets tillkomst åtagna rustnings- och roteringsskyldigheten, ville anvisa ett förslagsanslag af 1,500,000 kronor för innevarande år och ett lika belopp för år 1891.

Af enahanda skäl, som föränledt utskottet att i ett denna dag afgifvet utlåtande angående nedsättning i de å viss jord hvilande grundskatter göra hemställan om en fortsatt afskrifning med tjugu procent å berörda skatter, har utskottet ansett sig böra föreslå en ytterligare lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna; och har utskottet på de grunder, som åberopats beträffande grundskatterna, funnit sig böra tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts proposition i förevarande ämne under det förbehåll, att lindringen i rustnings- och roteringsbesvärerna icke må göras beroende af Riksdagens beslut om ökad värnpligt samt med den utsträckning i skattelindringen, att densamma må bestämmas till tjugu procent af nämnda besvär, hvarjemte utskottet föreställt sig att Riksdagens bifall till lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna må tydligen göras beroende af att motsvarande nedsättning beredes i grundskatterna.

Då Riksdagen sålunda i hufvudsak ansett sig böra tillstyrka bifall till de i herrar *Hans Anderssons*, *J. Eliassons* och *A. P. Danielsons* m. fl:s i förenämnda motioner framställda förslag om lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna, har utskottet deremot icke funnit sig för närvarande böra biträda

herr *L. Pålssons* i ofvan anförda motion väckta förslag om beslut i syfte af en fullständig afskrifning af dessa besvär. Likaledes har utskottet icke trott sig böra förorda bifall till herr *J. Andersons* omförmälda motion om anslag af 1,500,000 kronor för hvartera af åren 1890 och 1891 till godtgörande af hvad för samma år skulle komma att utgöras utöfver den vid indelningsverkets tillkomst åtagna rustnings- och roteringskyldigheten, enär redan genom den nu ifrågasatta nedsättningen till femtio procent af dessa besvär ett betydelsefullt steg komme att tagas i afseende å denna skattereform och, enligt utskottets förmenande, förslag till skattereformens fullständiga genomförande, så väl hvad rustnings- och roteringsbesvär, som grundskatter beträffar, torde vara att inom den närmaste framtiden emotse.

Enär Kongl. Maj:t, enligt hvad statsrådsprotokollet till förevarande proposition n:o 5 upplyser, den 4 juli 1889 förordnat, att den staden Göteborg tillagda förmån att till vissa uppgifna arbeten och uppdrag få använda de för Säfvedals härads 44 rotehåll uppsatta, till Elfsborgs regemente hörande soldater skulle utan ersättning till staden från och med den 1 januari 1890 upphöra att vara gällande och nämnda rotar i följd deraf från och med sagda tid indragas till kronan, torde, på sätt Kongl. Maj:t nu jemväl i samma proposition föreslagit, allt hvad 9 § i lagen angående lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna den 5 juni 1885 innehåller om staden Göteborgs rättighet till ifrågavarande rotar böra ur densamma uteslutas.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får utskottet, som framdeles under riksdagen kommer att i utlåtanden angående utgifterna under rikstatens fjerde och femte hufvudtitlar göra de ytterligare framställningar, hvartill Riksdagens beslut i förevarande frågor må befinnas föranleda, hemställa:

A. att Riksdagen, oberoende af det beslut, Riksdagen kan komma att fatta med anledning af Kongl. Maj:ts till Riksdagen afgifna förslag om ändring i vissa delar af värnpligtslagen den 5 juni 1885, må, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad i herrar *H. Anderssons*, *J. Eliassons* och *A. P. Danielsons* m. fl:s ofvannämnda motioner föreslagits, på det sätt bifalla Kongl. Maj:ts förevarande framställning, att Riksdagen beslutar, under förutsättning af motsvarande nedsättning i de å viss jord hvilande grundskatter,

att 1 och 6 §§ i lagen angående lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna den 5 juni 1885 skola erhålla följande förändrade lydelse att från och med år 1891 tillämpas:

§ 1.

I rustnings- och roteringsbesvärerna skall lindring ega rum med femtio procent af dessa besvärers uppskattade värde, på sätt samt under iakttagande af de särskilda bestämmelser och undantag, som här nedan i denna lag omförmälas.

§ 6.

Vid bestämmande af det belopp, hvarmed lindring bör rusthåll eller rote tillgodokomma, skall följande iakttagas:

A. Beträffande effektiva rusthåll och rotar.

Rusthåll eller rote, som icke åtnjuter understöd, erhåller lindring med femtio procent af fulla värdet å rustningen eller roteringen, sådant samma värde i § 2 mom. a) blifvit bestämdt, hvaremot för rusthåll eller rote, som är i åtnjutande af understöd, hvarom i § 5 mom. 1 förmäles, lindringen skall utgöra femtio procent af allenast det belopp, hvarmed nyssnämnda värde å rustningen eller roteringen öfverstiger understödet; kunnande, der understödet skulle uppgå till lika belopp med eller öfverstiga besvärets värde, sådan lindring som i denna lag afses, icke ifrågakomma.

B. Beträffande helvakanta rusthåll och rotar vid kavalleriet, vakanta rotar vid infanteriet samt vakanta rusthåll och rotar vid båtsmanshåll.

1:o) Der vakansafgiften, med inberäkning deri jemväl af trosspassevolansafgiften, då sådan utgår, är lika stor med eller större än det här ofvan i § 2 mom. a) bestämda värde å rustningen eller roteringen, skall lindring tillgodokomma rusthåll eller rote, som icke åtnjuter understöd

med femtio procent af vakansafgiftens eller nämnda afgifters sammanlagda belopp, men rusthåll eller rote, som är i åtnjutande af understöd, endast med femtio procent af det belopp, hvarmed vakansafgiften eller summan af berörda afgifter öfverstiger understödet; och kommer alltså, der understödet uppgår till lika belopp med eller öfverstiger afgifterna, lindring, hvarom i denna lag är fråga, icke att ega rum.

2:o) Der vakansafgiften, med inberäkning deri jemväl af trosspassevolansafgiften, då sådan utgår, är lägre än det i § 2 mom. a) satta värde å rustningen eller roteringen, skall den lindring, som, enligt hvad här ofvan är stadgadt, skolat tillkomma rusthållet eller roten, om besväret varit effektivt, minskas med skilnaden mellan nyssnämnda värde och afgiftsbeloppet, men skulle denna skilnad vara lika stor med eller större än berörda lindring, kommer, så länge detta förhållande fortfar, någon lättnad i rustningen eller roteringen enligt denna lag icke att ega rum.

C. Beträffande halfvakanta rusthåll och rotar vid kavalleriet och vakanta rusthåll vid infanteriet.

1:o) Der vakansafgiften för karl, och vid infanteriet jemväl för beklädnad, remtyg och beväpning, är lika stor med det i § 2 mom. b) eller c) bestämda värde, skall lindring tillgodokomma rusthåll eller rote i de fall och efter enahanda beräkningsgrund, som här ofvan angående effektiva rusthåll och rotar stadgas.

2:o) Der vakansafgiften för karl, och vid infanteriet jemväl för beklädnad, remtyg och beväpning, är lägre än det i § 2 mom. b) eller c) bestämda värde, skall den lindring, som enligt hvad här ofvan är stadgadt skolat tillkomma rusthållet eller roten, om besväret varit effektivt, minskas med skilnaden mellan nyssnämnda värde och afgift, men är denna skilnad lika stor med eller större än berörda lindring, kommer, så länge detta förhållande fortfar, någon lättnad i rustningen och roteringen enligt denna lag icke att ega rum.

3:o) Der vakansafgiften för karl, och vid infanteriet äfven för beklädnad, remtyg och beväpning, är större än det i § 2 mom. b) eller c) bestämda värde, skall öfver-skottet tilläggas värdet å hela rustnings- eller roteringsbesväret och lindring å summan häraf, efter afdrag af understödet, der sådant utgår, tillgodokomma rusthållet eller roten i öfverensstämmelse med hvad här ofvan angående effektiva rusthåll och rotar är stadgadt;

B. att Riksdagen, på sätt af Kongl. Maj:t föreslagits, må besluta, att § 9 i lagen angående lindring i rustnings- och roteringsbesvären den 5 juni 1885 skall erhålla följande förändrade lydelse:

I fråga om lindring för de Göteborgs stad förut anslagna rotar inom Säfvedals härad skall gälla hvad här ofvan blifvit stadgadt beträffande de till Elfsborgs regemente hörande rotar;

C. 1:o) att herr L. Pålssons ofvan omförmälda motion, i hvad den afser afskrifning af rustnings- och roteringsbesvären, icke må af Riksdagen bifallas; och

2:o) att herr J. Anderssons förenämnda motion icke heller må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 24 februari 1890.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservationer:

af herrar friherre *B. A. Leijonhufvud*, *F. Boström*, *V. N. Ekenman* och *K. Bohnstedt*;

vid punkten **A**:

af herrar grefve *G. Sparre*, *C. E. Casparsson*, *E. V. R. L. Königsfeldt*, *O. V. Odelberg*, grefve *E. C. A. Piper*, *P. J. von Ehrenheim* och *R. G. von Hedenberg*, hvilka yrkat, att utskottets hemställan i denna punkt måtte erhålla följande lydelse:

»att Riksdagen, för den händelse att kamrarne fatta sammanställande beslut med anledning af Kongl. Maj:ts hos riksdagen gjorda framställning om ändring af 1, 3, 6, 27 och 52 §§ i värnpligtslagen den 5 juni 1885, må, med afslag å herrar *H. Anderssons*, *L. Pålssons*, *J. Eliassons* och *A. P. Danielssons* m. fl., ofvannämnda motioner, under förutsättning af motsvarande nedsättning i de å viss jord hvilande grundskatter, besluta,

att 1 och 6 §§ i lagen angående lindring i rustnings- och roteringsbesvären den 5 juni 1885 skola erhålla följande förändrade lydelse att från och med 1891 tillämpas:

§ 1.

I rustnings- och roteringsbesvären skall lindring ega rum med fyrtio procent af dessa besvärs uppskattade värde, på sätt samt under iakttagande af de särskilda bestämmelser och undantag, som här nedan i denna lag omförmälas.

§ 6.

Vid bestämmande af det belopp, hvarmed lindring bör rusthåll eller rote tillgodokomma, skall följande iakttagas:

A. Beträffande effektiva rusthåll och rotar.

Rusthåll eller rote, som icke åtnjuter understöd, erhåller lindring med fyrtio procent af fulla värdet å rustningen

eller roteringen, sådant samma värde i § 2 mom. a) blifvit bestämdt, hvaremot för rusthåll eller rote, som är i åtnjutande af understöd, hvarom i § 5 mom. 1 förmäles, lindringen skall utgöra fyrtio procent af allenast det belopp, hvarmed nyssnämnda värde å rustningen eller roteringen öfverstiger understödet; kunnande, der understödet skulle uppgå till lika belopp med eller öfverstiga besvärets värde, sådan lindring som i denna lag afses, icke ifrågakomma.

B. *Beträffande helvakanta rusthåll och rotar vid kavalleriet, vakanta rotar vid infanteriet samt vakanta rusthåll och rotar vid båtsmanshålet.*

1:o) Der vakansafgiften, med inberäkning deri jemväl af trosspassevolansafgiften, då sådan utgår, är lika stor med eller större än det här ofvan i § 2 mom. a) bestämda värde å rustningen eller roteringen, skall lindring tillgodokomma rusthåll eller rote, som icke åtnjuter understöd med fyrtio procent af vakansafgiftens eller nämnda afgifters sammanlagda belopp, men rusthåll eller rote, som är i åtnjutande af understöd, endast med fyrtio procent af det belopp, hvarmed vakansafgiften eller summan af berörda afgifter öfverstiger understödet; och kommer alltså, der understödet uppgår till lika belopp med eller öfverstiger afgifterna, lindring, hvarom i denna lag är fråga, icke att ega rum.

2:o) Der vakansafgiften, med inberäkning deri jemväl af trosspassevolansafgiften, då sådan utgår, är lägre än det i § 2 mom. a) satta värde å rustningen eller roteringen, skall den lindring, som, enligt hvad här ofvan är stadgadt, skolat tillkomma rusthållet eller roten, om besväret varit effektivt, minskas med skilnaden mellan nyssnämnda värde och afgiftsbeloppet, men skulle denna skilnad vara lika stor med eller större än berörda lindring, kommer, så länge detta förhållande fortfar, någon lättnad i rustningen eller roteringen enligt denna lag icke att ega rum.

C. *Beträffande halfvakanta rusthåll och rotar vid kavalleriet och vakanta rusthåll vid infanteriet.*

1:o) Der vakansafgiften för karl, och vid infanteriet jemväl för beklädnad, remtyg och beväpning, är lika stor med det i § 2 mom. b) eller c) bestämda värde, skall lindring tillgodokomma rusthåll eller rote i de fall och efter enahanda beräkningsgrund, som här ofvan angående effektiva rusthåll och rotar stadgas.

2:o) Der vakansafgiften för karl, och vid infanteriet jemväl för beklädnad, remtyg och beväpning, är lägre än det i § 2 mom. b) eller c) bestämda värde, skall den lindring, som, enligt hvad här ofvan är stadgadt, skolat tillkomma rusthållet eller roten, om besväret varit effektivt, minskas med skilnaden mellan nyssnämnda värde och afgift, men är denna skilnad lika stor med eller större än berörda lindring, kommer, så länge detta förhållande fortfar, någon lättnad i rustningen och roteringen enligt denna lag icke att ega rum.

3:o) Der vakansafgiften för karl, och vid infanteriet äfven för beklädnad, remtyg och beväpning, är större än det i § 2 mom. b) eller c) bestämda värde, skall öfver-skottet tilläggas värdet å hela rustnings- eller roteringsbesväret och lindring å summan häraf, efter afdrag af understödet, der sådant utgår, tillgodokomma rusthållet eller roten i öfverensstämmelse med hvad här ofvan angående effektiva rusthåll och rotar är stadgadt»;

af herr *H. P. P. Tamm*: (se reservation vid utskottets utlåtande n:o 25);

af herrar *S. Nilsson* och *A. Persson* mot vissa delar af motiveringen;

vid punkten **C. 1:o**:

af herr *J. Anderson*.